

Rósa og Rigmor eru skelkaðar

ELDRARØKT OG ÓRØKT Eg eri ikki stolt av at vera politikari, sigur Rósa Samuelsen og Rigmor Dam mælir til at taka neyðug stig alt fyri eitt

Áki Bertholdsen

- Eg eri skelkað.

Tað er niðurstøðan hjá Rósu Samuelsen, forkvinnu í trivnaðarnevndini hjá Løgtinginum og fyrrverandi landsstýriskvinnu í almannamálum, eftir fundin í Miðlahúsinum týskvøldið har felagið Eldramálið varð stovnað.

Talan er um eitt felag ið skal røkja áhugamálini hjá teimum, sum hava brúk fyri heimarøkt og teimum, sum eru á bústvnunum.

Á fundinum reistu avvarðandi og starvsfólk seg upp, kropp av kroppi, og fortaldi eina ræðusøgu fyri og aðra eftir um, hvussu ringstøðan er hjá eldri og óhjálpinum

– Í kvøld eri eg ikki stolt av at vera politikari og eg má viðganga, at eg eri eitt sindur skelkað, sigur Rósa Samuelsen.

Umfram t hana, fingur vit bara eyga á triggjar aðrar landspolitikarar á fundinum, Rigmor Dam, Kristionnu Winther Poulsen og Jónu Mariusardóttir Mortensen.

– Eg kann ikki vera stolt, tá ið fólk hava tað ringt og vit ikki fáa hjálpt teimum, sigur Rósa Samuelsen.

Rættiliga álvarsligt

Hon sigur, at tað, fólk fortelja um støðuna, er rættiliga álvarsligt, tí tað skal nógv til áðrenn fólk reisa seg soleiðis upp á einum fundi at greiða

frá, hvussu vánalig støðan er.

Sjálv var Rósa Samuelsen landsstýriskvinnu í Almannamálum í trý ár í seinastu samgongu, tá ið stórar sparingar eisini vóru.

Kortini heldur hon ikki, at hon kann ábyrgjast fyri vánaligu støðuna, sum er íkomin nú.

– Eg royndi, tað eg var ment. Men trupulleikin var, at tá var djúp kreppa tí bar ikki til at fáa hægri játtan.

Tá ið tosað verður um sparingar á eldraøkinum, rógva politikarar í samgonguni altíð aftur á bygnaðin í almannaverkinum.

Tann trumfin dregur Rósa Samuelsen eisini.

– Tað er ongin ivi um, at bygnaðurin má kollveltast, tí vit hava ikki ráð til at hava eina so stóra umsiting, sum vit hava, tí peningurin má fyrst og fremst koma brúkarunum til góðar.

At broyta bygnaðin er ikki løtuverk og á fundinum í Miðlahúsinum varð ferð eftir ført ført fram, at tað er bráðneyðugt at játta meiri pening til øki. Hvat gera tit við tað?

– Nú fekk eldraøkið eina eykajáttan á 4,1 millión, sum skuldi taka broddin av sparingunum, men samstundis skal bygnaðurin endurskoðast.

Rósa Samuelsen heldur ikki, at vit hava ráð til ein bygnað, har vit hava eina fasta nevnd fyri alt landið,

sum skal gera av, hvør skal sleppa á ellis- og røktarheim. Tað merkir, at søkir eitt fólk í Sumba um at sleppa á bústovn, skal nevnd úr Havn suður at meta um støðuna. Tað er ein skipan, ið kostar 1,8 millión og tað hava vit ikki ráð til.

So frægt álit eiga vit at hava á fakfólkið kringlandið, at tey sjálvi duga at meta um støðuna.

Bóru pengarnar aftur

Rósa Samuelsen nevni eisini eitt annað dømi um, hvussu fløktur bygnaðurin er.

Í hennara tíð sum landsstýriskvinnu, fekk Almannækið eitt árið eina eykajáttan á triggjar milliónir krónur, men tá ið árið endaði, fullu fyra milliónir aftur í landskassan, tí ongin hevði funnið útav at brúka pengarnar ...

– Tað er ongin ivi um, at tað er galið við bygnaðinum.

Hon sigur, at vísir tað seg, at støðan er ótolandi, ivast hon ikki í, at eldraøkið fer at fáa eina hægri játtan.

– Eitt, sum er grundleggjandi er, hvussu lutfallið er ímillum starvsfólk og búfólk á einum stovni og tað er ein spurningur, greiða skal fáast á nú. Er tað ikki nøktandi, ivist eg ikki í, at ein eykajáttan verður latin, sigur Rósa Samuelsen.

– Men vit mug tryggja okkum, at pengarnir enda á røttum staði og koma brúkarunum til góðar, leggur hon afturat.

– Tað er ómetaliga týðningarmikið, starvsfólkini eru nóg nógv í tali, eisini fyri trygdina. Er ein bústovnur undirmannaður, kann tað fáa vanlukkuligar avleiðingar, skuldi tað hent, at eldur kemur í, ella onnur vanda støða tekur seg upp.

Rósa Samuelsen sigur, at aðrastaðni verður sagt, at tað er hóskandi at eitt starvsfólk er til hvørt búfólk. Men á fundinum í Miðlahúsinum týskvøldið varð upplýst, at í Føroyum er 0,85 starvsfólk fyri hvørt búfólk.

– Tað er rættiliga órógvandi, sigur hon.

– Men tað hevur eisini týðning at kanna heimarøktina, tí vit hoyra javnan um fólk, sum søkja á ellis- og røktarheim, bara tí at heimarøktin ikki er nøktandi.

Streingja á

Tað var ein annar landspolitikari, sum tók orðið á fundinum. Tað var Rigmor Dam og eisini hon var skelkað av tí, hon hoyrði.

– Tað, sum fer fram í dag, kunnu vit ikki bjóða fólki, staðfesti hon.

– Støðan er akutt og nú má alt gerast, sum kann, fyri at bota um støðuna og tað má vera alt fyri eitt.

Sjálv ásannaði hon av tí, at hon situr í andstøðu, er hennara ávirkan avmarkað, so hon fær ikki gjørt annað enn at streingja á.

Neyðin er stór

– Hetta vísir bara, hvussu stór neyðin er.

Tað er niðurstøðan hjá Rúnu Sivertsen, sum hevur tikið stig til at stovna eitt felag, sum skal verja áhugamálini hjá fólki á bústovnum og sum fáa eldrarøkt.

Felagið varð stovnað á fundi í Miðlahúsinum í týskvøldið. Og at hetta er eitt mál, sum fyllir nógv í hugaheiminum hjá fólkið var skilligt, tí Miðlahúsið var stúgvandi fult av fólki á fundinum.

Rúna Sivertsen er ómetaliga feigin um, at felagið fekk so góða undirtøku og hon heldur, at tað vísir bara, hvussu stór neyðin er.

Men hon heldur somuleiðis, at tað er alt ov vánaligt, at so fáir politikarar vóru komnir á fund, at teir kundu teljast á aðrari hondini.

–Tað, vóru tað bara einir 4-5 politikarar komnir á fund og teir vóru allir kvinnur. Somuleiðis var 90% av fundarfólkinum annars, kvinnur.

– Tað sigur eitt sindur um, hvør tað er, sum tekur ábyrgdina av hesum økinum, sigur Rúna Sivertsen.

Hon staðfestir kortini, at tað verða eisini menn, sum fáa brúk fyri felagnum, so teir munnu eisini fara at vísa seg fyrr ella seinni.

Aftur í heyst

Tað fyrsta, nevndin fer at gera, er at gera viðtøkur fyri felagið og tí verður

aðalfundur aftur í heyst, har viðtøkurnar skulu samtykkjast.

Sostatt er eisini eitt sindur óvist, akkurát, hvørjum bólkar í samfelagnum, felagið skal røkja áhugamálini hjá.

Men á stovnandi fundinum varð dentur lagdur á, at felagið skuldi yvirlappa virkseimið pensjónistafelagið og onnur áhugafeløg.

Men hóast tað er ikki er heilt greitt, hvørjum samfelagsbólki, felagið skal røkja áhugamálini hjá, staðfestir Rúna Sivertsen, at ein høvuðsuppgáva verður at virka fyri at fáa ásett, hvussu lutfallið ímillum starvsfólk og búfólk á einum bústovni skal vera.

– Tað er tað ómetaliga grundleggjandi fyri eina tryggja eldrarøkt, sigur hon

Somuleiðis skal nevndin virka fyri, at tey, sum vilja bígva heima sum longst, skulu kunna tað og at tilboðini til tey eldru verða lagað eftir tørvinum hjá tí einstaka.

Myndin er av arbeiðsbólkinum, sum hevur fyrrireikað felagið og sum eisini varð valdur í nevndini, og tey eru frá vinstru: Kirstin Simonsen, Mary Antonsdóttir, Tóra Tórgarð, Rúna Sivertsen, Betzy og Anne-Dot Ludvig. Sjeyndi nevndarlimurin er Torkil Skála.

Limagjaldið er ikki ásett, men nevndin hevur hugsað um at tað skal vera 200 krónur um árið fyri einstaklingar og 100 krónur fyri pensjónistar.

Annika Olsen: Tørvurin á heimarøkt er nøktaður

– Tørvurin á heimarøkt er nøktaður!

Tað vóru tey heilt óvæntaðu boðini, Annika Olsen, landsstýriskvinnu í almannamálum, hevði at bera Trivnaðarnevndini hjá Løgtinginum í morgun.

Landsstýriskvinnan var í samráði í nevndini í tveir

tímar í morgun, har hon skuldi svara spurningum um eldrarøktina.

- Tað, sum kom mest óvart á okkum, var, tá ið hon boðaði frá, at tørvurin á heimarøkt er nøktaður, sigur Rósa Samuelsen, forkvinnu í Trivnaðarnevndini.

Hon sigur, at annars hava

tingfólk altíð fingið at vita, at tað mangla 1300-1500 tímar í um vikuna.

– Tí kom tað rættiliga óvart á okkum, tá ið vit fáa at vita frá sjálvari landsstýriskvinnuni, at tørvurin er nøktaður, sigur Rósa Samuelsen.

Hetta stendur eisini í týðiligar andsøgn við alt tað,

sum varð ført fram á fundinum í Miðlahúsinum týskvøldið, leggur hon afturat.

Hon sigur, at hinvegin fingur tey ikki nakað greitt svar á tí stóra spurninginum og tað er, hvussu lutfallið er ímillum starvsfólk og búfólk.

– Vit fingur at vita, at tað er ikki nakað fast tal og at

tað er ymiskt frá stovni til stovn.

Rósa Samuelsen sigur, at landsstýriskvinnan er nú biðin um at nágreina svarini, serliga um at tørvurin á heimarøkt er nøktaður og starvsfólkatalið á bústovnunum, alt eftir, hvussu nógv búfólk eru.

Men hon sigur, at nú hendir einki meiri fyrr enn í heyst og hon tekur sostatt ikki undir við áheitanini frá Tjóðveldi um at kalla Løgtingið saman at viðgera støðuna.